

"HOUT MOET"

NIEUWSBRIEF NR. 29 Oktober 2024

STICHTING "OUD-ZEILEND-HOUT"

Van het bestuur

Het **16e Oud Zeilend Hout Evenement** wordt in 2025 gehouden op het Zuidlaardermeer dit natuurlijk weer in samenwerking met Zeilvereniging Zuidlaardermeer

De datum kan vast in de agenda gezet worden: 21 en 22 juni 2025

Is er verder nog wat gebeurd?

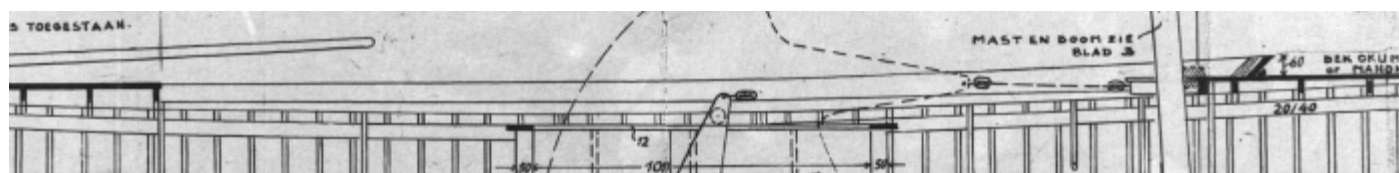
Op bestuurlijk gebied kunnen melden dat Hans Veraart het bestuur heeft versterkt en dat ook Frouwke Breman het nog even vol wil houden, maar we kunnen nog wel aanvulling gebruiken, dus wie denkt dat het wel wat is gelieve contact op te nemen met bijvoorbeeld Jaap Ruggie (06-13207413) of Maarten Keuning (06-25354096)

Retro-innovatie bij Olympiajollen

Als je meerdere boten hebt opgeknapt van hetzelfde type en nog veel meer daarvan hebt bekeken, ga je de innovaties herkennen die in het verleden werden aangebracht. Bij houten boten, massief houten bedoel ik dan vooral, hoewel je ze in plakhout of polyester ook kan zien. Ik geef hieronder een aantal voorbeelden. Hopelijk zijn ze herkenbaar. Mijn ervaringen en inzichten zijn gebaseerd op de Olympiajol.

hele waterkering er af, werkten de kuipranden, afgerond, soms met extra steunhout, glad af en zetten er een nieuwe 'v'-vormige waterkering terug die vrijwel tot de stootranden doorliep.

Per 1 januari 1970 werd de internationale status van de Olympiajol ingetrokken. Tot die datum waren de

Waterkering

De originele bouwtekeningen van de Olympiajol laten een waterkering zien die de hele omtrek van de kuip omvat, met uitzondering van het deel van het achterdek. Achterin is de rand laag, maar goed voelbaar als je op het dek zit. Naar voren toe loopt de rand omhoog om voorin in een punt te eindigen. Eind jaren '60, begin jaren '70 is men dat gaan veranderen. De kuiprand achterin werd gelijk gemaakt met de bovenkant van het dek (zit veel beter) en alleen het voorste deel is hoger en kenbaar bedoeld om water te beletten in de kuip te komen. Deze aanpassingen zijn relatief simpel aan te brengen met een zaag, schuurpapier en verfkwas. Maar meerdere waren drastischer. Die haalden de

klasse voorschriften internationaal en strak. Na die datum maakten de verschillende landen gretig gebruik van de gelegenheid om de klasse voorschriften aan te passen om de zo zeer gewenste modernisering toe te laten, waaronder deze.

Meest extreem in dit kader wat ik tot nu toe ben tegen gekomen (niet conform de moderniseerde voorschriften) was de jol waarvan het dek in zijn geheel was vernieuwd. De waterkering/kuiprand was in zijn geheel verdwenen, rondom glad/afgerond afgewerkt. Geen 'v'-vormige waterkering voorop. Om het buizen tegen te gaan was het dek op de randen, vooral voorin natuurlijk, wat uitgebouwd, zo'n kleine 10 cm. Dat werkte

goed, moet ik op basis van mijn zeilervaringen met de boot, zeggen. Als je het schip zag, viel het iets bredere voordek wel op.

Zwaardkast

De Olympiajol heeft een groot zwaard dat neergelaten wordt in een zwaardkast. Origineel is zo'n kast 110cm lang en ca 45cm hoog. Over de achterkant loopt een hangbalk die beide boorden en de zwaardkast verbindt en zodoende de zwaardkast in dwarsrichting steunt. Zo'n 60 cm naar achteren loopt een tweede hangbalk, zodat de zeiler beide benen onder de balk kan slaan en zo kan hangen.

Na 1 januari 1970 verdwenen de hangbalken en werden hangbanden gemonteerd en werd de zwaardkast door steunbalkjes aan beide zijden in het midden van de zwaardkast gefixeerd. Op deze steunbalkjes kregen de klemmen voor de trimlijnen hun plek (zie foto hieronder).

Bij plakhouten en polyester Olympiajollen werden in de jaren die volgden luchtkamers gebouwd. Voor- en achterin, maar ook onder de vloeren. Hierdoor kwam de vloer wat omhoog en stak de zwaardkast minder boven de vloer uit. De vloer nam de steun van de dwarsbalkjes over en de (struikel) dwarsbalkjes verdwenen. Onlangs kwam ik een Olympiajol tegen die dateerde uit 1940 en die bij de restauratie ook een dergelijke modernisering had ondergaan. Dat wil zeggen, de vloer lag nog als voordien op de houten spanten, maar de zwaardkast was zo'n 15cm verlaagd. Ik heb me er over verbaasd. Ik betwijfel of een ca 30 cm hoge zwaardkast het relatief grote zwaard voldoende kan steunen en vrees dat bij krachtige wind serieuze schade gaat ontstaan. Maar misschien heb ik het mis. Degene die het gedaan had wel de verbinding tussen de houten spanten en de zwaardkastrokken vernieuwd.

Het wordt nooit saai als je boten opknapt.
Geert Wierenga
geert.wierenga@gmail.com

Ook in 2025 weer donateur zijn? Maak uw donatie van min € 25,- over op rekening:

NL37 RBRB 0965 0565 38 t.n.v. Stichting Oud Zeilend Hout te Groningen onder vermelding van donatie 2025 en uw emailadres.

Donateur worden? Dat kan via het aanmeldformulier op de site:

http://www.oudzeilendhout.nl/inschrijfformulier_donateur.pdf

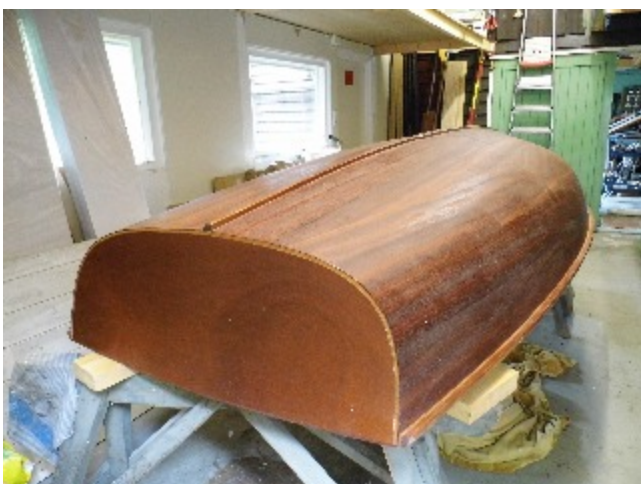

Liefhebber gezocht voor een Pluis

Voor velen zal de Pluis of te wel de Jeugdklasse een onbekende boot zijn. Daarom hieronder een foto van deze boot op het Paterswoldse Meer. Daar was in de zestigerjaren van de vorige eeuw een bloeiende klasse van deze boten. Later overschaduwd door de Flitsklasse van de NNWB. Deze laatste klasse bestaat nog, de Pluizen zijn zo goed als verdwenen.

Stomverbaasd was ik, toen ik een bericht kreeg over een bouwpakket van een Pluis. Of er binnen Oud Zeilend Hout een liefhebber voor zou zijn.

Het bleek dat er een niet afgebouwd bouwpakket in een erfenis zat en daarvoor werd een liefhebber gezocht. Alle onderdelen waren aanwezig.

Hieronder een aantal plaatjes van deze onderdelen. Op onze website staan er meer en een verhaal over het ontstaan van de klasse.

Maarten Keuning Webmaster OZH

Belangstellenden kunnen contact opnemen met:

Anna-Marie Hamstra-Hellema mob. 06-12112446
email: hellemagirl@gmail.com

Liefhebber gezocht voor een ....

Hiervoor zochten we een liefhebber voor het afwerken van een bouw pakket van een Pluis. Maar er kwam bij mij als webmaster nog een vraag binnen naar een liefhebber van een bijzondere boot van een bijzondere bootbouwer. Er werd een liefhebber gezocht voor een **FRISO JUNIOR** van bootbouwer "**Omke Jaap (Schilstra)**"

Omke Jaap was bootbouwer in Gorredijk van met name open houten zeilboten.

Hij is geboren in 1924 en hij zette het houtbewerkingsbedrijf van Pake Jan (zijn vader) voort. Pake Jan maakte houten kaasvaten, schepstelen, meubels, maar ook houten toilethuisjes met zo'n hartje in deur, in het Fries "skythûskes" genaamd. Het bedrijf had een werkplaats waar de boten werden gebouwd, een aparte schuur waar de boten werden gelakt en geverfd en een later ook een loods voor winterstalling en houtopslag. Alle werkzaamheden werden zoveel mogelijk in eigen beheer gedaan, zo werden ook de mast, giek, het rvs beslag, het roerblad, de kiel en dergelijke zelf gemaakt. De zeilen werden gekocht.

Diverse boten werden in de werkplaats gebouwd zoals schouwen, BM'ers, Solo, OK jol, Spanker en Valken, maar ook enkele kajuitboten, zoals Caranan en Waarschip. Als er even extra handjes nodig waren dan hielp broer Yme hem. Het mooiste hout

werd als boom door hemzelf uitgezocht, gezaagd en de planken werden in het houtstek gecontroleerd gedroogd, het mocht niet kromtrekken. Omke Jaap was een vakman. Voor een gelakt dek werd elk stuk hout op de vlam uitgezocht en hij kon als de beste lakken, plamuren en verven. 6 lagen kregen de boten mee. In de winter werd de houtkachel opgestookt voor de juiste temperatuur zodat de lak of verf mooi uitstreek en droogde. De juiste laagdikte werd aangebracht, verdeeld en gladgestreken, dat gebeurde met gevoel in een moordend tempo voor het beste resultaat. Een gelakt dek in hoogglans Epifanes was een spiegel gelijk.

Het hele verhaal staat op de website van Oud Zeilend Hout. Hieronder nog een aantal foto's van de Friso Junior waar een liefhebber voor wordt gezocht.

*Liefhebber gezocht voor een houten zeilbootje van zo'n 4,60 meter van zo'n 45 jaar oud. **Het betreft een Friso Junior.***

Hij is destijds gebouwd door `Botenbouwerij Jaap Schilstra` in Gorredijk, er zijn 26 van gebouwd en dit is de no 26. Ik heb de boot 2 jaar geleden gekregen van familie van Jaap Schilstra en heb hem toen opgeknapt. De boot ziet er nog steeds uit als nieuw en heeft zo goed als nieuwe zeilen.

Het is me veel waard dat deze boot een goed plekje krijgt.

Vriendelijke groet, Wytze Visser mob. 06-44668646